

TELEGRAFUL ROMAN.

Pag. | 328

Telegraful este de doi ori pe
септември: Меркере и Сътвита.
— Пренеперацията се дава дн
Ситиш ла еседитра оеи; не асеа-
ръ ла Ч. Р. поде, кз кані гата, prin
скрісори франкате, адресате кьре
еседитръ.

Nº 92.

ANUL I.

Ciuliş 21. Noembrie 1853.

Прегізъ пренеперацияте центръ
Ситиш есе не анъ 7. о. л. м. к.; еар
не о жьвътате де анъ 3. о. л. 30. кр.
— Центръ чьвътате прьри асе
Трансильаніи шь центръ провиндіе
дин Монархіи не анъ 8. о. л. еар
не о жьвътате де анъ 4. о. л. —
Инсертате се шьтеск кз 4. кр.
мьрлз кз слоие мьл.

Денеше телеграфиче.

Дьпъ о депешъ телеграфикъ дин 17-Ноєм. к. н. дин Констан-
тинополе а соситъ дн Вiena щіреа, кз мькъ Ршіи а атакатъ фортълз С.
Ніколаъ каре л'аъ фостъ пердътъ дн Асія не зскатъ шь не анъ.
мь дьпъ репечіта днчеркаре ьршъ ла окзпатъ. О корабіъ кз 1500
де солдагі а авьтъ непорочіреа а се лові де малъ, нмаі 50 де фе-
чіорі аъ окзпатъ не корасія еціпентъ Нілз, каріи аъ фостъ дьшї
ла Константинополе ка прісонері. Новлз амбасадоре францозескъ
цепералеле Барагаї d'Хіліере а соситъ комитатъ де маї мьлї оаї-
дері шь сьтз обичьїтеле черімоніе дн Константинополе. Тотъ ачесте
щіре асекреть, къ пьпъ атънчї пз а алегратъ нічї о корабіъ а фло-
телоръ дн Мареа пьрръ — Фсад Ефенді а фостъ плектъ дн кзар-
тірлз де кьлетеніъ алъ лї Омер Паша; се ворьведє деєнре дзкесе-
реа зньї армієтігїлз.

Бомбаїш 28 Октом. Днчепереа врьжтїмелоръ дин партеа
Бірманіоръ се асента; днтро Махомеданї домнеше о адїдаре ре-
ліціостъ. Дн статеде Нігам с'а днмплатъ зньї конпліктъ сьнє-
росъ днтро англіи шь арабі.

Дн Хіна пьшешє інсєрєкцієнеа пайнте, ьредареа Атоїзлї шь
атакареа Кантонлзлї се асента.

Трієстъ 26 Ноєм. Кафеа авъ кьзтаре зньї, с'а сьїтъ. Грь-
лз шь зьтлз де лемпъ а ськьзтъ. Франтеле де сьдъ скімьрєде.
Кьпєча тарє кьзтатъ. Спїртлз с'а зькатъ, днтро тотъ ізправъ пьдїлз.

Ресвоїеле челе дозе але Рсїєї дн контра Тьрчїєї дн
анїї 1810 шь 1828.

(Ш артиклъ дн Зїспалеле „Деба“).

Театрлз ресвоїзлї. — България, Шьтла, Варна,
Софіа, шьнтеле Балканлзлї, Камчїсклзлї.

(контїнєаре)

Ресвоїзлз рьсо-търчєскї дела анлз 1810 с'а днчєпътъ а мїа
зїкандъ флкъ дн анлз 1807. Дн анлз 1808 с'а днтрєрєтъ прїн
днчєрєтіє лїї Наполеоне де а днтрємізїючї, еар' аної дн амїї
анї зрїтїорї с'а зрїтатъ днпїнте кз мьлз енергїї де кьтре цєпе-
ралеле Камїнскї. Дн анлз 1811 с'а портатъ де кьтре цєпералеле
Кьтєсѳѳ шь маї тьрїзї с'а днкеїатъ де кьтре адміралеле Тїчакофъ.

Пачеа дела Іашї, каре а сьмзлз дн тьпа тьрчїлоръ тѳте цє-
ріє чє закъ сїре мїазї нѳте дела тареа неаргъ, днчєпандъ де-
ла Крімъ, пьпъ ла Нієтрь, с'а днкеїатъ ла анлз 1792 дьпъ дн-
вїпєрєа чє а репєртатъ Оєварѳѳ. Рсїа а кьшїтатъ прїн ачєа
тїъ дрєпътъ де прѳтекїєне аспра прїнчїпалєлоръ дела Дьнєре дн-
къ шь маї естїнскъ де кьтз чєла чєлз авъ дн зрїтареа пачєї дела
Каїнарїї. Домнї Молдавїєї, шь аї Рѳмьнієї, карїи акьмъ се
алєсєръ сьпт інфлїнєа Рсїєї, аъ фостъ сєрвї сьпзшї аї ачєстєї по-
терї тарї. Астѳєлїз стєтєдъ трєвєле не ла днчєпътлз вєкьлї а-
чєстєїа. Франція авъ не тїпълз ачєла дн персѳна цєпералєлї Сє-
вастїанї зньї солъ, а кьрї мїсієне а рємасъ рєнзїтї дн ієсторї.

Цєпералеле Севастїанї, адїстантеле днператьлї а вїнїтъ ла
анлз 1806 дн Константинополе шь а льзтъ днсгьрчїпарє а се фоло-
сі де тѳте днпрєдїзрїє фаворїтѳїє нмаї ка сь пѳтъ днплє-
тєчї не пѳртъ днпъ з'нъ ресвоїз кз Рсїа. Дьпъ лѳвїреа дела Ас-
тєрїєлїз дн анлз 1805 днператьлї Рсїєї Александръ п'а воїтъ
съ днкеїє пачє кз Франція, чї а зрїтатъ кз бьтїа днпїнте дн анїї
1806 шь 1807 ка аїатїз алъ Ррсїєї. Аша дар' інтерєсклз Францієї
чєреа, ка прїн Тьрчїа сьсє факъ о дїсєрсієне, сїре а сїлї не Алек-
сандръ ка с'шї днпаргъ потерїє.

Цєпералеле Севастїанї, каре авъ дєпїлїт шь асзратъ кз
пѳшїтїдъ дєсїре тѳте інтрїєлє чєлє таїнїчє але домнїлоръ, лз-
кра днтр'ачєа, ка сь мїзлѳчїаскъ а лоръ дєнєрє. Сьлтанлз Сє-
лїмъ се аїла днкъ де мьлз немьлчїнїтъ кз єї, аної шь мїнїєтрї
лї, карїи кз скїмьварєа домнїлоръ пьдїждїа а прїмї єстє дн-
сємьтїтѳїє, пз шїтїа чє сь факъ маї кьрїндъ де кьтз сь рѳстїа-
скъ дєнєнєреа амьїлоръ домнї. Днєсъ домнлз Італїєскї, со-
лзлз рьсєскъ, сїрїїнїтъ де кьтре чєлз єнглєзєскї а шїтїтъ сь зь-
дїрїнїаскъ прїн аменїнєтїрї ачєастъ хотьрєрє, шь сьлтанлз а
фостъ сїлїтъ сь рєашєзъ дн дєрегїтѳїєлє лоръ не амїї домнї
кз тѳте къ єрлз дшмманї днпєрїдїєї лї. Кз тѳтъ сатїсфакцієнеа
ачєаста єклатантє, се прїмї дн Константинополе неаштєнтата шїтї-
рє, кзт къ цєпералеле мьскьлєскъ Міхєлєєн аръ фї трєкзтъ пєстє
Нїєтрь, єлѳкандъ фортрєцєлє тьрчєшї Хѳгїнлз, Бєндєрлз шь
Ієстлїлз шь кьпрїнзандъ Іашї. Де а чї днї датъ цєпералеле мь-
скьлєскъ дєкарїєсієнеа, кзт къ кампанїа с'аръ фї днчєпътъ. Пѳрта
лї єрлз прєгьтїтъ де о бьтїаї. Паша дела Ршчїскї адьлз кз гьра-
ва о арматъ шь плєакъ кз ачєа ла гранїда рѳшїєнєскъ, аєлѳо
днєсъ дєвїне бьтїтъ шь сїлїтъ асє рєтєрє ла Цїрїїк. Прїн зрїтаре
цєпералеле Міхєлєєн рєшїє дн сьлтанїрє нєдїєстатъ а чєлѳрї
трєї цєрєцє тьрчєшї, карє дн тїпълз ачєаста се єстїндїа днтро
Нїєтрь шь Дьнєрє. Ньвьлїреа ачєаста а зрїтатъ фьръ вьрѳ дн-
шїтїнєаре де рєсвоїз. Солзлз рьсєскъ карє п'а фѳєсгъ прєдїшїїп-
датъ дєєнре мєсєра ачєаста а гьвєрнїлз сєдъ, а вїнїтъ дн чєа маї
таре кѳпєсїєне, нешїтїндъ чє сь рєсїондъ ла днпєтїрїє чє і сє
фьчєаї дн партеа мїнїєтрїлоръ тьрчєшї. Попѳрлз тьрєа де пє-
каєъ аспра ршїлоръ, шь домлзлз Італїєскї се аїла дн перїка-
лзлз чєлз маї таре. Цєпералеле Севастїанї се грьї а тїнде мьлз
де ажтѳрїє рїваллзї сєдъ. Сьлтанлз Сєлїмъ єрлз кз мьлз маї мь-
рїнїмѳсъ де кьтз ка сь днкїзъ не солзлз мьскьлєскъ, дьпъ кзт єрлз
датїна, дн зньлз дн чєлє „шєнтє тьрчєрї“ шь льсъ ка с'лз зньлз
не о корабї кз тѳтъ лїнїштєа дн тїпълз де нѳте.

Солзлз єнглєзъ домнлз Арєстїѳѳ, але кьрїї інсгьрїкїснї сь-
наш ка сь сїрїїнїаскъ дн тѳте не Італїєскї, аменїнєтъ пѳртєї кз
ршїтєръ дн партеа Єнглїтєрєї, дакъ єа пз се ва дєкарїа дн контра
Францієї. Стрїлчїтєлє днвїнєрї карє токма атънчї лє рєпѳрта
Наполеоне дн контра Асгьрїєї шь Ррсїєї дєдєръ солзлзї францѳ-
зєскъ о інфлїнєтъ не тьрїїнїтъ аспра сьлтанлз шь мїнїєтрїлоръ лї.

Непѳтандъ солзлз єнглєзєскъ с'шї кьдїїє сѳпєлз, пьрїсї
Константинополе не сьєт мьпъ шь се рєтєрасє не о корабї а фло-
тєї єнглєзєшї, карє атънчї слѳвѳзїєє ангїра дн портлз дела Бєсїка.
Дн льна лї Фєврєарї 1807 адміралєлє єнглєзъ Дьквѳртъ се а-
ратъ нз о флотъ сгьтїтѳїєї дн 14. Корьїє де бьтїаї днпїнтєа
Дарданєлєлоръ шь шї стѳрчє кз сїла трєчєрєа прїн ачєлє, а кь-
рѳръ ангїрєа о лєпєнїє Кансдан-Паша, тькаркъ фортрєцєлє є-
рлз прѳвєзєтє кз осташї шь тьнєрї сьєт кѳндьчєрєа фѳїєрїлоръ фран-
цѳєшї. Бьєкїтлз тьнєрїлоръ дн дєпгьтаре днпгьтїї сїаїтъ шь
днпгьтїїдїєне дн Константинополе. Днфьдїшїареа ачєстєї флотє,
карє єрлз днсѳшїтъ де кьтєва шлзлє де бѳмбє а адьєс сєрлзлз дн
чєа маї таре тьрєзрєрє. Єлзлхї сєдъ сѳкѳїцїї, фємєїєлє шь дн-
трєга ачєаста попѳрѳчїєне фїкѳсъ а сєрлзлзї а фостъ кѳпрїєсъ де о
сїаїтъ ка шь кьндъ бѳмбєлє шь глѳндєлє аръ фї днчєпътъ а кьрїє
ка плѳїа. Днєсшї сьлтанлз се днфїкѳмасє де днєтєлз лѳкїтѳрї-
лоръ чє се аїла дн палатлз лї. Адміралєлє флотєї єнглєзєшї,
карє се ашєзасє дн інєєла прїнчїлоръ, дн дєпгьтаре де дозе мїлє
дела Константинополе а гьрїмєсъ портєї зрїтѳрїлзлз латїнатъ.

Днѣ кореспонденте дела маршинуле Сербіеі, аратъ кѣтъ ѳсто.
 de grea ші днплетечитъ псециснеа Сербіеі дн ресевлял де фауѣ
 турко-русескѣ, ші зиче, кѣ днпереа еі дн тнпкнл ѳтъіеі есте кѣ
 атѣш маі кшшннторіѣ, кѣ кѣтъ кѣ прн еа, нс се кондіціонесе
 ѳреші кшп нмаі віторіалѣ дерей, чі ші ресевілѣ днсові се пѣте
 скнмпа дн днпндереа, днспмѣтата ші форпа лѣі. Кѣлѣторпа кон-
 сіліаріалѣ де етѣт русескѣ Фонтон прнп маі малѣе днстркте аде
 Сербіеі аѣ авѣт о днспрнчнаре спеціале ші де ші нс есте кшпоскѣтѣ
 деа тѣрѣтнлѣ izarava че а ѳекѣто, атѣла днѣт с'а потѣт прнчепо
 кѣ еа а авѣт знѣ характерѣ днпнчнторіѣ. Фндѣш кѣ де атѣш аѣ
 амѣшѣ тѣте партіеде дн дерѣ, свѣснш ші псечентѣ аѣ кѣлнгатѣ
 днкрedere, днѣт нпч днпарареа нѣ а днчѣтѣт, чі с'а контнкатѣ
 кѣ маі маре вѣрѣднѣ. Днп алѣт парте шнѣш, кшпкѣ рѣмеднтѣте
 Сербіеі дн Константінополе а ѳотѣ де маі малѣе орі провокатѣ де
 пѣртѣ, ка сѣ се декіаре, лѣзва Сербіа, ка сѣднѣ кшп а Норѣп
 парте актнѣ ла ресевіѣ, ші нмаі де шнѣзі адѣѣт знѣ тѣрѣтѣ орпднѣ
 Пашей дн Белградѣ Мѣхаснѣ Іѣт парте се мерѣ ешпѣра консѣт
 делѣі цперале тѣскѣлескѣ D. Мѣхнн де аколѣ, ші тѣрчнѣ черѣ ші

актма кь тотъ дѣдінскалѣ, ка сьрби сь іаіе парте ла ресвоіш ми сь дигъде третереа тьрелорѣ дін Bosnia ми Херцеговина, адскъдлѣ амінте де фьгъдінгеле дела 1842 че ле а датѣ Вачиш ми Петропівичи. — Апоі зиче кореспондінтеле: Сербія нѣ пе атрпнатѣ, чі сь сьвт сьзераніатеа салтанзіш ми сьвт протекціонеа Рсціеі. Сербія нѣ есте таре десткалѣ ка сь се потъ днпротіві сінгърь потереі сьзеране сѣх протектріче, челе шесе фортрѣде дн цѣрь сьнтѣ о-кспате де тьрчі, еа есте де треі пьрці днхнзиратѣ де поноре, каре стах сьвт сьтпнїреа тьрчѣскѣ, аре пьдїлѣ мїліціѣ регларе, нѣ мьлте тьхьрї, ші нїчї о фортрѣдѣ. Че е дарѣ ачї де фькьтѣ ші че ва фаче Сербія? Де вьлѣ сѣмѣ нїмїкѣ алта, декьтѣ че а маї фькьтѣ дн асемене касьрї, че іа арятатѣ а фаче прьсденція, рекъ-пошїца, алѣ сѣх нїне днцелескѣ интересѣ ба ші днсамї невоїеа, еа адекѣ ва пьзі о нестралїтате арматѣ.

Кьмѣ Сербія екїсїтѣ дн фьнтѣ „зиче маї департе кореспондінтеле“ есте асе адекїе маї кь сѣмѣ потереі жертвіте дін партеа сьрбілорѣ, кьмѣ екїсїтѣ кь дрентѣрї де поноре, сѣх дїпломатїче, аре сь мьлїтѣскѣ пьмаї Рсціеі, кьчї днтрѣ адеверѣ фьр арт. VIII алѣ трактатѣ дін Бакрѣшї дін 1/18 Маї 1812, фьр арт. V. алѣ конвенціонеі дела Акерманѣ дін 25 Септ. 1826 ми дн сьршїтѣ фьр Арт. VI алѣ трактатѣ дїла Адрианополѣ дін 2 Септем. 1829, ші фьр неконтенїта днлїзїре а дїпломатїеі рсєцїї дн Константинополѣ нѣ арѣ фї ешїтѣ хатїшерїеї дін Септ. 1829, дін Авг. 1830, дін Ноємв. 1833 дін Септ. 1835, іарѣ маї кь сѣмѣ хатїшерїеї дін Децем. 1838, каре кьпрїнде статѣлѣ органїкѣ алѣ Сербїеі. — Апої дьлѣ че аратѣ кь сьрбі с'ах льнатѣ дн соїїетатеа рьшїлорѣ ші кь нїчї одатѣ нѣ ах льсатѣ третереа тьрелорѣ тьрчѣшї прїн цѣра лорѣ днкеїе кь арїтїорїеле кьїнїте: Сьршїтѣлѣ ачестеї треї ва фї: кь сьрбі нѣ ворѣ днтрєпрїнде нїмїкѣ асїра тьрчілорѣ чева; кь ачеста нѣ чере Рсція, ші еї сїнгьрї нѣ ах кьвьнтѣ ла ашїа чева; кь еї нѣ ворѣ лѣа парте ла ресвоїш асїра рьшїлорѣ, пентрѣ кь спре ачеста нѣ сьнтѣ дндаторатї, нѣ ах алїекаре, нѣ фолосѣ, чї пьмаї пагьбѣ; кь еї нѣ ворѣ нїчї ашїаїда нїчї кончедѣ третереа тьрелорѣ, дн сь ворѣ ста прегьлїї пентрѣ тотъ евантїалїтатеа кь ванї, ѳменї, ші арте.

Асїра арїкьлїлї ачестїеї се скѣлѣ зїх кореспондінтеле дін Бїена, ші зиче кь мотїваре, кьмѣ сьрбі ах сь пьзѣскѣ о нестралїтате арматѣ, есте істѣшї ми дѣкѣ се ворѣ лѣа дн бьгаре де сѣмѣ пьма релатїїнїле Сербїеі кьтре Рсція ші преа нїмерїтѣ, дн сь еа нѣ атїнѣ релатїїнїле прїнїпсїлї сьрѣскѣ кьтре левїсїтѣлѣ сѣх Домїш, пентрѣ кь кореспондінтеле дела тьрчїнеа Сьрбіеі а шїстѣ, кьмѣ елѣ атїнїчї нѣ ва потеа нїмїкѣ ачѣе дн фавореа опїніїнеї селе, ші пентрѣ кь елѣ шїе кь сьрбі прївѣскѣ вїолареа крїдїнѣї ка о кьлїз маї пѣрїтѣ.

Сьрбі ах кьїгїратѣ іndependїngа сѣа кь скьмїш сьїнїеле лорѣ „зиче опонїтѣле“. Есте адевератѣ кь Рсція іа сїпрїїнїтѣ ачї, дн сь пьмаї пентрѣ кь а сьлѣїтѣ пе тьрчі. Шїш ми мьлїї днїтре сьрбі, кьмѣ нїчї Рсція нѣ а фостѣ тотъ дѣсна кь ажторїлѣ днмѣнтѣ, ші пентрѣ ачѣеа Сербїанї дн днїтїреа лорѣ чеа маї марѣ, дн сь че еї ах тьрѣшїтѣ сь сьверѣ челе маї грѣле прїмѣкїе фьр сь кьїнїе а-ажторїї дела рьшї, ах кьзетатѣ, сь се сьнїлѣ Асєтрїеї ші ах фькьтѣ ші днбїере формале кь ачеста. Ної нѣ шїмїш кьмї а прїмїтѣ Асєтрїа ачеста, дн сь есте зїх лькрѣ фькьтѣ, кьмѣ дн ачелѣ мѳментѣ Рсція, ка сь днїтїнїне ачестѣ алїекаре, а пьшїтѣ днїнїтеа сьрбіанїлорѣ днїнїдїлѣ кь ажторїї, ші дн прокїлїнїїнеа, кь каре сьпретѣлѣ комѣданте Камїнекї а дескїсѣ ресвоїлѣ ла а. 1810 а нїмїтѣ пе сьрбі фрїїї рьшїлорѣ, тотѣ де ачѣеа сѣмїїнїї ми крїдїнїї ми ле а фьгъдїїтѣ ажторїї. Кьмѣ сьрбі арѣ фї даторї кь мьлїомїре Рьшїлорѣ, нѣ есте днїоїалѣ, дѣкѣ дн сь прїетенїа Рсціеі аре сь се кьмї-пере кь вїолатїїнеа зїшї дрентѣ негьгъдїїтѣ, атїнїчї арѣ фї прѣ скьмїш кьмїтратѣ. — Апої дьлѣ че зиче, кь прїнїпїеле Сербїеі нѣ потѣ, нѣ кьтѣзѣ а днтрєпрїнде чева асїра сьзѣранїлї сѣх, фьр сь се факѣ вїноватѣ де фелонїї (кьлїкторїї де леѣе васало) ші сь пѣрѣд стїпа лїмеї, аратѣ кь прїнїпїеле де актма алѣ Сербїеі Александр Кара-Портѣгїчї нѣ мьлїетѣе сїреа сѣа ла ачестѣ демнїтате фан-телорѣ сѣле шї кь прѣтенсїїнеа лї есте базатѣ пьмаї пре о рѣмї-нїсепцїї. Дрентѣлѣ лї есте департе де алѣ лї Овреновїчї, ші кь днлїта пѳртѣ арѣ фї льатѣ ла днїтїреа лї ачеста днпрѣїш-раре дн деосєїтѣ консїдератїїнеа, кьчї днператѣлѣ лї і. с. а сьсѣ се-

рїосѣ шї де ренѣїте орї сь се аратѣ сьнїсѣх пѳрїї шї сь пьзѣскѣ вьставлѣлѣ. Пѳрта дарѣ аре дрентѣ а чере дела сьрбіанїї, ка сь се льпте кь еа днпротїва рьшїлорѣ. Дн сь еа ачеста нѣ о ва фаче пентрѣ кь нѣ вреа сь ватеме сїмїшїш шї сїмїпатїа релїїїосѣ а Сьрбі-лорѣ, ші сь атїнѣ патїмеле. Еа аре дрентѣ сь прївѣзѣе ка Сербія сь нѣ дѣвїлѣ пе мьла Рсціеі, ші пентрѣ ачѣеа сѣа нѣ чере алта дела Сербїа декьтѣ пьзїреа трактателорѣ. Дрентѣ ачѣеа сьрбії ворѣ фаче пьмаї ачѣеа че ле порьїтѣе де торїа ми сьсїїнїреа іndependїngїеї лорѣ.

Десїре днїднїтїрѣа консїдїлїї рсєскѣ зиче зїх кореспондїнте дела Сеплїнѣ, кьмѣ ачеста кьмї а ешїтѣ дін четатеа Белградѣ лї дн Оранѣ а фостѣ пе пьмїлїтѣ нестрале шї Паша нѣ а маї австѣ дрентѣ сьлѣ скѣтѣ де аколо, чї тьрѣзѣа сь чѣрѣ днїднїтїрѣа лїї дела сьтпнїреа Сьрбіеі. Кь тотѣ ачестѣ дн сь D. Maxin с'а сьнїсѣх ми а асєлїтѣтѣ черереа Пашеї, кьмї се крѣде ка сь нѣ адскѣ Сьрбіа дн вреа перїлїсїтатѣ, ші модератїїнеа ачеста фаче дїпломатїеі рс-сєїї опоре.

Дн 2 Ноєм. а ажнѣлѣ дн Галацї дела Ренї 4 баталїоне рсєцїї кь 20 тьхьрї марї кьте кь 6 каї, о караванѣ де мнїїїїне шї бо-гажѣ, оїїдерї мьлїї шї треї цєпералї, ші пе алтѣ зї се асєнтатѣ алтѣ 4 баталїоне. Цєпералїе лїсїдѣе дн сь кьтѣтѣ пе аколо кьтре Романїа.

Дн кьмїлїлѣ вьтїлїеї нѣ се маї асде нїмїкѣ, ачеста а пѣрїтѣ днтрѣ датѣ де пе фадѣ пьгьтѣлїлї, ші ашїа се потѣ лѣа, кь партеа дн тьїа а ресвоїлїлї тьрѣо-рсєскѣ есте днкеїатѣ кь дешѣтарѣа прїнїпїтелорѣ дін партеа тьрчілорѣ. Саре оріентареа чїтїорїлорѣ реканїїлїлїлї сьїнїсїнїтеле ачестѣ кампанїе дн рьндѣ хрополїїлїлї шї адекѣ:

Дн 22 Септ. а словозїтѣ пѳрта манїфѣстѣлѣ еї де ресвоїш дн кьнтра Рсціеі.

Дн 26 Септ. а дндрѣнтатѣ Осєр Паша кьтре прїнїпїеле Гор-чеакоѣ провокареа ка сь дешѣрте дн 14 зїлѣ прїнїпїтеле.

Дн 28 Септ. рсєїїнїде Горчеакоѣ шї рѣзѣхѣ черереа.

Дн 5 Октом. факѣ тьрчїї днїтїа мїшкарѣ днїнїте шї окьнїа інєсїла днїтре Бїдїнѣ шї Калафатѣ.

Дн 8 Октом. сь фїе ловїтѣ Селїм-Паша дн Асїа ла Чїоракѣ днтрѣлѣ корїї рсєскѣ, зїнде с'а ескатѣ о льптѣ, дн кареа сь фїе рѣмасѣ тьрчїї днвїгьторї. Ачеста шїре дн сь нѣ есте пьсѣ афарѣ де днїоїалѣ.

Дн 11 Окт. афѣра дела Ісакїа. Тьрчїї пьшїкѣ асїра зїнѣ флѳ-тїе рсєцїї че тьрѣе дн сьсѣ. Дн партеа рьшїлорѣ кадѣ зїх кь-нїтанѣ шї 6 солдаїї, ші се рьнєскѣ 46 солдаїї, Ісакїа се арїпїде де тьхьрїлѣ рсєцїї.

Дн 14 Ок. се пьне Романїа дн статѣ де асєдїї.

Дн 15 зїмѣахї асємѣнеа декларатїїне де статѣлѣ ресвоїлїлї дн Молдавіа шї скѣтѣреа тьтѣрор тьрчілорѣ де аколо.

Тотѣ дн ачестѣ зї треїкѣ тьрчїї дн Романїа шї окьнїа Калафатѣлѣ фьр нїчї о льптѣ.

Дн 16 Октом. Се кьпрїнде фортѣлѣ рсєскѣ Шекеїтїлѣ сѣх а С. Нїколаѣ. Фортѣлѣ а фостѣ окьнатѣ де 2 баталїоне інфантерїї 3 компанїе козачї, ші о компанїї арїлїрїї. Пьтереа тьрчілорѣ атькьторї нѣ еї нїне кьпоскьтѣ, пьмаї атьла есте секьрѣ кь не льп-гѣ тьрпеле перѣзѣларї с'а льнатѣ шї зїх баталїонѣ дін гарда дн-перѣтѣскѣ.

Дн релатїїнїле тьрчѣшї а пѣрдѣтѣ рьшїї ачї 1000 де морїї, ші 100 прїсєперї, пѣрдѣреа тьрчілорѣ нѣ е кьпоскьтѣ.

Дн 17 Октом. Пьрѣсєше прїнїпїеле Шїрїїсѣ Романїа іарѣ дн 18 прїнїпїеле Гїка Молдавіа. Амьндої денїшї рѣценцїа дн мь-неле статѣлї адмїнїстратїївѣ екстраорїнарїї. Дн зїмїетатеа а дова а льпѣї лї Октом. се днїтїшїларѣ маї мьлѣ ловїрї де фор-сєтѣрї дн цїнїтѣлѣ Калафатѣлї фьр сь се шїе чева секьрѣ де ре-сєлтантѣлѣ лорѣ.

Дн 20 шї 21 Октом. Чѣрѣ тьрчїї третѣреа Днїпреї ла Рьн-чїїсѣ шї пьшїкѣ Шїрїїш. Дн сь фьр рѣсєлтантѣ.

Тотѣ дн ачестѣ дова зїлѣ треїкѣ еї Днїпреа ла Тьртѣкаїа, о-кьнїа Олїенїа шї се днїтѣрѣскѣ аколо.

Дн 22 Октом. а ешїтѣ дн С. Петѣрсбургѣ манїфѣстѣлѣ де ресвоїш рсєскѣ.

Дн 23 Октом. чѣрѣ іарѣшї тьрчїї атакьрї асїра Шїрїїлї. Тотѣ дн ачѣа зї се мїшкѣ рьшїї сьвт цєпералїе Днєнєсєрѣ асїра мандѣрїлорѣ тьрчѣшї ла Олїенїа. Днїтѣ вьлїтїлїлї оїїїа-ле алѣ лї Горчеакоѣ ах австѣ рьшїї Ісєрїадѣ де інфантерїї, 2 батерїе, 6 ескадрѣо де лїанї, ші 300 козачї. Тьрчїї с'ах дн-потрїїтѣ таре. Еї ах фостѣ чьлїїднї дн мандѣрїе лорѣ, с'ах цї-

път дъс не малъ стълъ алъ Дънъре. Деспре пердереа ам-
белоръ пъръ пз е днкъ пмисъ кз секрпгате кпоскътъ.

Дп 24, 25 ш 26. Октом се факъ ловиръ маі миче ла Цісруі.
ші Олтепда.

Дп 27 Октом окъпъ търчіі іпсала Моканлъ днтре Ршчкзкъ
ші Цісруі, дп зюа зртъріт дпсз іаршї дї скоте де аколо Це-
пералеле Саіпопоф. Шїрі маі апроне деспре тоте ачесте аче-
ре дела 24 Октом. дп коче пз съптъ кз ача секрпгате арътате,
ка съ терпте врео кредпнъ.

Дп 28 бршї а фостъ ловиръ ла Олтепда.

Дп 31 мшкареа ршшлоръ спре Олтепда съвт Горчеакоф,
дп зртареа кърї се трагъ песте Дънъре. Шї де атшчї пмаї а-
ветъ деосевіте шїрі, де кътъ къ еї аръ фї пърсітї акъма кз тотлї
Ромънія.

Anglia.

London 22 Noemb. к. н. Аичеа с'аъ прѣпрецїтїх потерїле
рескопїче ала лї Омер Паша шї пентр ачееа пз потъ енглезїї
прїчене, де че елъ дп локъ съ тѣргъ спре Бзкрешї с'а дпторсѣ
дндеръптъ. Ачестъ операціоне дїктатъ де прѣдентъ шї де лїпсѣ
а венїтѣ фортѣ не потрїпїтї стїматорїлор лї Омер Паша шї де ачееа
еї аъ дпченстѣ а се дпдої таре деспре талантлї лї де велїдече,
Тїмеслѣ, каре ера не ачї съ се дппрїетенескѣ кз тѣрчії, аалъ
акъма къ Омер Паша пз аръ фї ачела велїдече, де каре с'а цїпстѣ.

Сокра реа.

Тїнеръ ме тїрїтаїѣ,
Шї реа сокр'мї кїпетаїѣ;
Къндъ д'нъ кїпне,
Дъ мї'н мїне,
Шї'н кїпне дъ де тїрї орї,
Дп мїне де нѣсе орї.

Дахъ беззїѣ, че беззїѣ,
Лзайѣ сечереа дїн кїѣ,
Лзайѣ сечереа 'нтр'о шжнъ,
Ме дсеїѣ ла холде вїне;
Сечераїѣ, кътъ сечераїѣ,
Канъ'н сзсѣ длѣ редїкаїѣ,
Шї не кїпнрї ме дїтаїѣ;
Тѣте сокреле вїнеа,
Кз прънзлѣ нсрорїлоръ,
Нзта-а меа пз маї вїнеа,
Шї нїчї къ мї'лѣ тръмїтеа.

Дахъ беззїѣ, че беззїѣ,
Цїпаїѣ сечереа-днтр'о кїаїе,
Ме фъкзїѣ о псереа,
Ме дсеїѣ ла маїка меа,
Шї ме псееїѣ дп фереастъ,
Шї'ї кїптаїѣ, кътъ дї кїптаїѣ;
Маїка азарт'мї емеа,
'Фзїї пасере д'аколеа,
Къ пз ештї тз фїа меа;
Амъ автѣ о фїпъ'н лзме,
Шї нз'ї маї аздѣ де нзме.

Ме лзайѣ шї ме дсеїѣ,
Ме дсеїѣ ла маїка меа,
Шї ме псееїѣ дп фереастъ,
Шї'ї кїптаїѣ, кътъ дї кїптаїѣ,
Маїка азарт'мї емеа,
'Фзїї пасере д'аколеа,
Къ пз ештї тз фїа меа,
К'амъ автѣ о фїпъ'н лзме,
Шї нз'ї маї аздѣ де нзме!
'Намъ, намъ, драга меа,
Де 'шї аръ фї секатѣ мїна,
Къндъ мї аї цїпстѣ лзмина!

'О еїпъ'н драга меа,
Лзмина а фостѣ ла мїне,
Дар' дої ої аъ фостѣ ла тїне,
Съ'шї фї лзатѣ сеама вїне!

Къї дѣкъ елѣ а автѣ 80—100,000 трѣне спре дїпосїсіїнеа сеа
прекзт есте де крѣзтѣ, атшчї вїне днтреареа че с'а ретрасѣ елѣ
дїп тоте пкптеле. Къндъ прїпїтеле Горчеакоф с'а пзсѣ дпнїтеа
лї кз 40000 днтре Олтепда шї Бзкрешї. Днтреареа де кїплетенїѣ,
пентр каре се лзкръ акъма кздетъ Тїмеслѣ а фї 'фостѣ потереа
Рсїеї прѣ прѣцїтѣ шї а Тѣрчіеї събтпрѣцїтѣ, фїндъ къ токмаї ре-
спндереа ла ачестѣ днтреареа трѣвѣ съ дее пентр полїтика ка-
пїтелоръ зпѣ шесърторїѣ. Тїмеслѣ вїре ачестѣ днтреареа де
о камдатъ а о прїї ка десїкѣ, кздетъ дпсѣ къ дѣкъ прїпїтеле
Горчеакоф кзцїгъ асфелїѣ де рескїтате кз 50,000, атшчеа елѣ
кзт дї ва сосї ажторїѣ, ва авеа окасїїне а арїта сзперїорїтатеа по-
терїлоръ рескопїче ала ршшлоръ. Дп тїмзлѣ дїп зртѣ аъ фостѣ
оменїї атлѣ де таре окпаци кз кзсаа орїентале дп кътъ пз с'а по-
тѣт прїверїа асзпра аплкїтїлоръ лї Маїні. Тїмеслѣ аалъ де
лїпсѣ а кїпма лзареа амїте а лзмеї асзпра фантелоръ ачестї омѣ,
шї чїтѣе зпѣ шїрѣ лзпѣ днтр'о їнстрѣкїїне. каре се аалъ ла а-
рестѣїле де дезпзї дп Ітаїа ла зпзлѣ дїп аїенцїї лї Маїні: „Пзм-
нарїлѣ къ лѣвеще неащентатѣ“ дпвадї Маїні. Фаче вїне сер-
вїїе шї сзпїнїе мшкетѣ. Чїне днтре трѣпеле їнстрѣкїїнеї вѣ
съ лѣдїекъ дпвдѣтѣръ фалсѣ, се ва прїнде шї дп дезкрѣ де 12
ѣре се ва дпнзшкѣ. „Тїмеслѣ дѣдече дїп ачестѣ сзпервзснданцѣ а
партїїеї револзїїонарї консексенцїа, кзткъ пзмнарїлѣ дп мїна зчї-
газлї сѣѣ снуда дп мїна зпѣ фанатїкѣ фѣрѣ консцїїнѣ пз а дп-
пайнтатѣ нїчї одатѣ о кзсѣ.

Böse Schwiegermutter.

Habe mich sehr jung vermählt,
Eine böse Schwieger mir gewählt; —
Schlägt den Hund sie, prügelt sie auch mich.
Auf den Haushund schlägt sie dreimal;
Aber auf mich schlägt sie neunmal.

Wie ich sah nun was ich sah,
Nahm die Sichel ich zur Hand,
Ging hinaus aufs Ackerland
Schnitt, so viel's beliebte, da,
Sob den Kopf dann auf und sah
Mich im Feld umher und ach
Schwiegern kamen überall
Zu den Töchtern mit dem Mahl;
Nur die meine blieb zu Haus;
Schickte mir auch nichts heraus.

Wie ich sah nun was ich sah,
Warf die Sichel ich ins Korn,
Machte mich zum Vögelein
Flog hinweg zur Mutter mein,
Setzte mich auf's Fenster dort,
Sang und sang in einem fort.
Mutter tritt heraus und spricht:
Fliege mir aus dem Gesicht,
Eine Tochter hatt' ich wohl, doch hör'
Ihren Namen ich nicht mehr.
Fort von dannen ich nun zog
Und zu meiner Gode flog,
Setzte mich auf's Fenster dort,
Sang und sang in einem fort.

Gode tritt heraus und spricht:
Fliege mir aus dem Gesicht;
Meine Godel bist du nicht.
Eine Godel hatt' ich wohl, doch hör'
Ihren Namen ich nicht mehr.
Gode, liebe Gode, du!
Wäre dir verborrt die Hand,
Als die Kerze du uns hielt!
Ach mein liebes Godelein!
Freilich war die Kerze mein;
Doch zwei Augen waren dein!
Warum sahen sie nicht rein?

Кспеслѣ банїлоръ ла Вїена дп 29. Noembre Календ. нѣ.

Азрелъ 121 1/2
Арїпїтлѣ 115 1/2

Редактор респнзлїторїѣ: Др. Вацї.

Едїтра шї рїнарїлѣ Тїнорасїел дїетекано.

TELEGRAFUL ROMAN.

Pag. | 332

Telegraful iese de doi ori pe săptămână: Miercuri și Sâmbătă.
— Prenumerățiunea se face în Sibiu la expeditura foiei; pe afară la C. R. poște, cu bani gata, prin scrisori francate, adrease către expeditură.

N^{ro} 92. ANUL I.

Sibiu 21. Noemvrie 1853.

Prețitul prenumerațiunei pentru Sibiu este pe an 7. fl. m. c.; ear pe o jumătate de an 3. fl. 30. cr.
— Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarhia pe un an 8. fl. ear pe o jumătate de an 4. fl. — Inseratele se plătescu cu 4. cr. șirul cu slove mici.

Depeșe telegrafice.

După o depeșă telegrafică din 17 Noem. c. n. din Constantinopole a sosit în Viena știrea, cumcă Rușii a atacat fortul S. Nicolau care l'au fostu perduto în Asia pe uscat și pe apă, și după repeșita încercare érași la ocupat. O corabiă cu 1500 de soldași a avut nenorocirea a se lovi de mal, numai 50 de feciori au scăpat pe corabia egiptenă Nilu, cari au fost duși la Constantinopole ca prizoneri. Noulu ambasadore franțozescu generalele Baragai d' Hiliers a sosit comitat de mai mulți ofișeri și sub obicinuitele cerimonie în Constantinopole. Totu acésta știre asecurésă, că până atunci nu a alergat nici o corabiă a flotelor în Marea négră — Fuad Efendi a fost plecat în cuartirul de căpeteniă alu lui Omer Pașă; se vorbește despre înceerea unu armistișu.

B o m b a i u 28 Octom. Începerea vrăjmășielor din partea Birmanilor se aștepta; între Mahomedani domnește o așitare religiósă. În statele Nițam s'a întâmplat un conflict sângeros între angli și arabi.

În Hina pășește insurecțiunea nainte, predarea Amoiulu și atacarea Cantonulu se aștepta.

T r i e s t u 26 Noem. Cafeoa avu căutare bună, s'a suit. Grăul și untul de lemn a scăzut. Fructele de sudu scimbărește. Cănepa tare căutată. Spirtul s'a urcat, întru totu izpravă puțină.

Resboiele dou ale Rusiei în contra Turciei în
anii 1810 și 1828.

(III articulu în Zurnalele „Deba“).

Teatrul resboiulu. — Bulgaria, Șumla, Varna, Sofia, muntele Balcanulu, Camciuculu.

(continuare)

Resboiul ruso-turcescu dela anul 1810 s'a început a șia zicându încă în anul 1807. În anul 1808 s'a întrerupt prin încercările lui Napoleone de a întremizloci, ear' apoi în ambi ani următori s'a urmat înainte cu multă energiă de către generalele Caminski. În anul 1811 s'a portat de către generalele Cutusofu și mai târziu s'a înceiat de către admiralele Ticiacofu.

Pacea dela Iași, care a smulsu din mâna turcilor tote șerile ce zacu spre miază nópte dela marea neagră, începându dela Crimu, până la Nistru, s'a înceiat la anul 1792 după învingerea ce a repurtat'o Suvarovu. Rusia a câștigat prin aceea unu dreptu de protecțiune asupra principatelor dela Dunăre încă și mai estinsu de cătu cela celu avé în urmarea pacy dela Cainargi. Domni Moldaviei, și ai României, cari acum se acésară supt influința

Rusiei, au fost servii supuși ai acestei puteri mari. Astfel, steteau treburile pe la începutul secolului acesta. Franța are pe timpul acela în persoana generalului Sevastiani un singur, a cărui misiune a rămas renumită în istorie.

Generalele Sebastiani, adiutantele împăratului a venit la anul 1806 în Constantinople și a luat însărcinare a se folosi de toate împrejurările favorabile numai ca să poată împleti pe poartă într-un război cu Rusia. După lovirea de la Austerlitz în anul 1805 împăratul Rusiei Alexandru n-a voit să înceie pace cu Franța, ci a urmat cu bătaia înainte în anii 1806 și 1807 ca aliat al Prusiei. Așa dar interesul Franței cerea, ca prin Turcia să se facă o diversiune, spre a lăsa pe Alexandru ca să își împartă puterile.

Generalele Sevastiani, care are deplină și acurată cunoștință despre toate intrigele cele tainice ale domnilor, lucra într-aceea, ca să mizociască a lor depunere. Sultanul Selim se afla încă de multă nemulțumit cu ei, apoi și miniștrii lui, cari cu schimbarea domnilor nădăduia a primi sume însemnate, nu știa ce să facă mai curând de cât să rostiască depunerea ambilor domni. Însă domnul Italinski, cel rusesc, spriginit de către cel englezesc a știut să zădărniască prin amenințări această hotărâre, și sultanul a fost silit să reșeze în derogările lor pe ambii domni cu toate că erau dușmani împărăției lui. Cu toată satisfacția aceasta eclatantă, se primi în Constantinople neașteptată știre, cum că generalele muscălesc Mihelsen ar fi trecut peste Nistru, blocându fortărețele turcești Hotinul, Benderul și Ismailul și cuprinzându Iași. De a ci își dată generalele muscălesc declarația, cum că campania s'ar fi început. Poarta nu era pregătită de o bătaie. Pașa de la Rușciuc adună cu grabă o armată și pleacă cu aceea la granița românească, acolo însă devine bătută și silit ase retrage la Giurgiu. Prin urmare generalele Mihelsen rămâne în stăpânire nedisputată a celor trei țări turcești, care în timpul acesta se estindau între Nistru și Dunăre. Năvălirea aceasta a urmat fără vreo înștiințare de război. Solul rusesc care n'a fost preînștiințat despre măsura aceasta a guvernului său, a venit în cea mai mare confuziune, neștiind ce să răspundă la imputările ce i se făceau din partea miniștrilor turcești. Poporul turba de necaz asupra rușilor, și domnul Italinski se afla în pericolul cel mai mare. Generalele Sebastiani se grăbi a trimite mâna de ajutor rivalului său. Sultanul Selim era cu mult mai mândru de cât ca să încize pe solul muscălesc, după cum era datina, în unul din cele „șapte turnuri“ și lăsa ca să-l pună pe o corabie cu toată liniștea în timp de noapte.

Solul englezesc domnul Arbutnot, ale cărui instrucțiuni sunau ca să spriginiască în toate pe Italinski, amenința poartă cu rupătură din partea Angliei, dacă ea nu se va declara în contra Franței. Strălucirile învingeri care tocmai atunci le reporta Napoleone în contra Austriei și Prusiei dădă solului francez o influență ne mărginită asupra sultanului și miniștrilor lui.

Nepotându solul englezesc să își câștige scopul, părăsi Constantinoplea pe sub mâna și se retrase pe o corabie a flotei englezești, care atunci slobozie angara în portul de la Besika. În luna lui Februarie 1807 amiralele englez Ducvort se arată cu o flotă stătătoare din 14. Corabie de bătaie înaintea Dardanelor și își storce cu sila trecerea prin acele, a căror apărare o leneșea Capudan-Pașa, măcar că fortărețele erau prevăzute cu ostași și tunuri sub conducerea ofițerilor francezi. Buzuiul tunurilor din depărtare împrăștiă spaimă și întârziere în Constantinople. Înfrățirea acestei flote, care era însoțită de câteva șalupe de bombe a adus seraiul în cea mai mare tulburare. Eunuhii săi scobiți, femeile și întreaga această poporărie fricoasă a seraiului a fost coprinsă de o spaimă ca și

cândă bómbele și glonțele ară fi începută a curge ca ploia. Înșuși sultanul se înfricoșase de țipetul locuitorilor ce se afla în palatul lui. Admiralele flotei englezești, care se așezase în insula principilor, în depărtare de două mile dela Constantinopole a trimis porțile următorului ultimatum:

„1) Pórta ferbe într’o óră cu Englitera și Rusia, și deciară resboiul Franței. 2) Solul frânțozesc se scóte de locul din țéră. 3) Pórta dá Rusiei cele treí țere: Besarabia, Moldavia și România. 4) Flota turcésă se va da ca un zălog în mână Engliterii până la înceierea și subtscrierea pacei. 5) În urmă fortărețele și castelele Dardanelor se voră descide englezilor drept zălogul întei pentru împlinirea celorlalte îndetoriri.“ Ministrii turcești în loc de a pune la cale mesure pentru apărarea cetatei, și perdură capitele și rogară pe generalele Sebastiani ca să părăsiască de bună voiă Constantinopolea. Solul frânțozesc deciară cu o statorniciă categorică cumcă el numai atunci și va părăsi postulul se, când va fi provocat spre acesta prin un ferman subscris de însuși sultanul, ca să pótă spune împeratului Napoleone, suveranul se ce are acela să țină despre prietenia sultanului. Poporăciunea prin invasiunea rusésă fără deciarare de resboi precum și pri atacul Engliteriei în timp de pace s’a amărăt astfeliu în căt se arătă hotărătă în gradul cel mai nalt pentru de a se apăra. De această dispusețiune a poporului se folosi generalele Sebastiani spre a însufla curagiul divanului și ală înbărbăta ca săși încorde poterile.

Generalele Sebastiani merge la sultan și i pune înainte un plan de apărare, care dă dovadă despre curagiul acestui principe. Seraiul se preface într’un loc de arme, femeiele deșartă haremul și se transpórtă într’un alt palat. În locurile aceste misterioase, prin care până acum n’a călcat piciorul europen, sună acum pintonii ofițerilor frânțozesți și străbate strepitul lucrătorilor europeni. Pe zidurile Constantinopolei se așeză tunuri, terasele grădinei se întocmesc cu baterie, în vreme ce totodată se prevede și punctul cel renumit, care domnește peste intrarea în corpul de aur, cu un șir înfricoșat de tunuri. Cu un cuvânt prin înbărbătările și energia frânțozilor ese tréba la cale, în căt Constantinopolea se pune în stare de apărare. Pe generalele Sebastiani îlă ajutoră în întreprinsele se mai mulți ofițeri frânțozesți cu renume, precum și ca la vreo sută de frânțoz, ce locuiau în Constantinopole. În rătimp de câteva zile generalele Sebastiani a deprins în Constantinopole o auctoritate așa zicând nețermurită, cu care îlă înbrăcară turcii, ce avéu o încredere obștésă în caracterele și talentele lui.

S i b i i u 21 Noem. În numărul din tăi ală „Telegrafului Romanu“ amă arătat cumcă datinele și obiceiurile unui popor sănt atmosfera ce elă însuflă în tot minutul, sănt o parte din carnea și sângele lui, facă așa zicând ființa lui. Căntecele lui sănt manifestățiunea caracterului, sănt istoria vieții lui, sănt oglinda trecutului lui. Drept aceea știind noi cătă visteriă, cătă istoriă, cătă caracter eroic se află în Colindele în Căntecele nostre poporale, amă îndemnat mai de multe ori în numărul „Telegrafului Romanu“ pe tinării nostri a nu pregeta ostenele și a strănge această avere națională ori unde ară afla o resipită. Cu durere însă trebuie să mărturisim că până acuma nu amă vezut în privința acesta nici un rezultat, unicul amic delă Arad ne scrie că acolo săntă adunate unele din aceste căntece și le așteptăm cu nerăbdare.

Luând în dréptă considerațiune zgomotul ce a făcută căntecele sârbești poporale culese de Bucu Stefanovici-Caragig în literatura străină; luând în cuvenită judecată cu ce zel traduse madama Talvi aceste căntece în limba germană, și cu ce plăcere și entusiasm

se primiră ele de publicului străin, la care sântem cunoscuți numai ca o cójă uscată din istoria, vom vedea, că nimic nu e în stare a ne face lumei cultivate cunoscuți nu numai cum ziserăm ca o cójă uscată, se pe denafară, ci și ca un sembur mezos, și pe din nontru decât aceste cantece, colinde, și ori ce, ce se ține de ele. A nu vezurăm în anii trecuți cu ce plăcere se primiră cele puține proverbie ale noastre, ce le traduse D. Prof. Ioane Șuler în limba germană, ele străbătură în inima Germaniei, și toate recensunile, ce se făcură asupra lor, eșiră eclatante pentru ele, căci secerară plăcerea celor mai învățați Germani. Deci dându-se acuma cea mai bună ocaziune a face aceste cantece, colinde, proverbie ș. a. și în limba germană cunoscute, ne mai întorcem odată către jiuimea, preoții și învățetorii noștri, și îi rugăm să lapede indiferentismul amurțitor de naționalitate și se îngrijescă pentru înflorirea ei, culegându și adunându la un loc, ceea ce stă astăzi risipit. Ca să vază cetorii cât de bine se pot traduce cantecele noastre, alăturăm în numărul de astăzi un cântec tradus în limba germană de D. P. Șuler.

Întâmplări de zi.

Presa aduce știri cum că după cum se vorbește organizațiunea politică a Locuitorilor va intra încă în anul acesta în a sea nouă activitate, în privința oficiolatorilor cercuali și ținutului va începe activitatea cu începutul anului 1854.

În adunarea Medicilor din Viena a arătat Drul Seifert cum că el prin țigarete cărora s'a adogat și foi de măsălăriță, a vindecă cele mai rele tuse.

Cât s'a ridică consumația sugarelor în Austria, se vede tabelele statistice, în anul 1841 s'a produs 28 milioane sugare, și acesta țifră a crescut acuma la 800 milioane. Și aci nu se numeră acele, ce se aduc din țere străine. Dar este altfel cu potință când toți băloșii și mucoșii împlă cu sugara în gură.

Se vorbește cum că regele Ferdinand din Portugalia nu va lua regenția, ci va cere dela Cortes ca să enuncie majoritatea fiului său de 17 ani a principelui de coronă.

În mai multe locuri în Franța érašă să făcută arestări politice.

În Fontanblo a zgânboiat mulți oții vezură pe împăratul Napoleone dându brațul Damei de Ciselef și petrecânduși cu ea mai lung timp.

Clapca a ajuns cu un vas franțozesc în Constantinople; despre dorințele se încă nu s'a deciară.

O mare însemnătate se dă denominării a doi pașe pentru provincie, ce sânt subpuse încă rușilor. Pórta le a dată cuvenitele fermane; ni se pare că vor rămăne cu ele.

O corespundință dela granița ruso-poloneză vré să deducă din împregiurarea că în castrele principelui Gorceacof se află diplomatul rusesc Coțebue, și că la Omer Pașa vine Fuad Efendi acea urmare, că acesta două poteri se vor înțelege între sine dădreptul.

Fóea medică de septemână cuprinde érašă o corespundință dela Dunărea de gios din 11 Noemvrie, carea vine dela un medic ce servește în armata turcă. El deliniază o tristă iconă a armatei turcești, carea flământă și gólă este atacată de tot felul de bóle, și are lipsa cea mai mare de medicamente.

Arhiducele Varol Ferdinand a sosit în 13 Noemvrie în Peșta.

Academia reformată din Debrițin este recunoscută ca un institut public.

Principatele Danubiane.

Ună corespundinte dela marginile Serbiei, arată cătu este de grea și înpletecită pusețiunea Serbiei în resbelul de față turco-rusesc, și zice, că ținerea ei în timpul bătaiei este cu atât mai cumpănitoriu, cu cât prin ea, nu se condiționează oreși cum numai viitoriul țerei, ci și resboiul însuși se poate scimba în întinderea, însemnătatea și forma lui. Călătoria consiliarilului de stat rusesc Fonton prin mai multe districte ale Serbiei au avut o însărcinare senețiale și de și nu este cunoscută dea mărunțul izprava ce a făcut-o, atăta însă s'a putut pricepe că ea a avut un caracter înpăciuatoriu. Findu că de atunci au amuțit tôte partitele în țără, subpuși și regentul au câștigat încredere, însă nici înarmarea nu a încetat, ci s'a continuat cu mai mare bărbăție. Din alta parte știm, cumcă reședintele Serbiei în Constantinople a fost de mai multe ori provocat de pörtă, ca să se deciare, luava Serbia, ca sudită bună a Porții parte activă la resboi, și numai de unăzi adusă un tătăr ordine Pașei din Belgrad Muhasiș Ișet prin care se cere eșirea consulelui generale muscălesc D. Muhin de acolo, și turcii cer și acuma cu totu dedinsul, ca sârbii să iaie parte la resboi și să îngăduie trecerea trupelor din Bosnia și Herțegovina, aducându-le aminte de făgăduințele dela 1842 ce le a dat Vucici și Petronievici. — Apoi zice corespundintele: Serbia nu e ne atârnată, ci stă sub suzeranitatea sultanului și sub protecțiunea Rusiei. Serbia nu este tare destulă ca să se pötă înprotivi singură puterii suzerane seü protectrice, cele șese fortărețe în țără sânt ocupate de turci, ea este de trei părți încungiurată de popore, care stă sub stăpânirea turcescă, are puțină miliție regulare, nu multe tunuri, și nici o fortăreță. Ce e dară aci de făcut și ce va face Serbia? De bună sémă nimic alta, decât ce a mai făcut în asemenea casuri, ce ia arătat a face prudenția, recunoștința, alu seü bine înțelesu interesu ba și însași nevoia, ea adevă va păzi o neutralitate armată.

Cumcă Serbia ecsistă în faptă „zice mai departe corespundintele“ este ase adscie mai cu sémă puterii jertvite din partea sârbilor, cumcă ecsistă cu drepturi de popore, seü diplomatice, are să mulțămescă numai Rusiei, căci întru adevăr fără art. VIII alu tractatul din București din ⁶/₁₈ Maiu 1812, fără art. V. alu convențiunei dela Acermanu din 25 Sept. 1826 și în sfârșitu fără Art. VI alu tractatului dela Adrianople din 2 Septem. 1829. și fără neconținuta înbulzire a diplomației rusești în Constantinople nu aru fi eșitu hatışerifi din Sept. 1829, din Aug. 1830, din Noemv. 1833 din Sept. 1835, iară mai cu sémă hatışerifulu din Decem. 1838, care cuprinde statulu organicu alu Serbiei. — Apoi după ce arată că sârbii s'au luptat în soșietatea rușilor și că nici odată nu au lăsat trecerea trupelor turcești prin țera lor înceie cu următoriele cuvinte: Sfârșitul acestei trebă va fi: că sârbii nu voru întreprinde nimic asupra turcilor pentru că acêsta nu cere Rusia, și ei singuri nu au cuvântu la așia ceva; că ei nu voru lua parte la resboi asupra rușilor, pentru că spre acêsta nu sânt îndatorați, nu au aplecare, nu folos, ci numai pagubă; că ei nu voru nici aplacida nici concede trecerea trupelor, însă voru sta pregătiți pentru tötă eventualitatea cu bani, ómeni, și arme.

Asupra articolului acestui se scólă ună corespundinte din Viena, și zice că motivarea, cumcă sârbii au să păzescă o neutralitate armată, este istetă și decă se voru lua în băgare de sémă numa relațiunile Serbiei către Rusia și prea nimerită, însă ea nu atinge relațiunile principelui sârbesc către legiuitulu seü Domnu, pentru că corespundintele dela

mărginea Sârbiei a știut, cumcă elū atunci nu va putea nimicū aduce în favorea opiniunei sele, și pentru că elū știe că sârbii privescū violarea credinței ca o culpă mai négră.

Sârbii aū căștigatū independința sea cu scumpū sângele lorū „zice oponintele“. Este adeveratū că Rusia ia spriginitū aci, însă numaī pentru că a slăbitū pe turcī. Știu și mulți dintre sârbī, cumcă nicī Rusia nu a fostū totū déuna cu ajutoriulū îndemănă, și pentru aceea Serbianii în înțețirea lorū cea mai mare, după ce ei aū trebuitū să sufere cele mai grele primejdie fără să căștige ajutoriū dela ruși, aū cugetatū, să se supună Austriei și aū făcutū și înbiere formale cu acésta. Noi nu știmū cum a primitū Austria acésta, însă este unū lucru făcutū, cumcă în acélū momentū Rusia, ca să întimpine acésta aplecare, a pășitū înaintea sârbianilorū înbiindū cu ajutoriū, și în procieământiunea, cu care supremulū comandante Caminski a descisū resboiulū la a. 1810 a numitū pe sârbī frațiū rușilorū, totū de aceea semințiā și credință și le a făgăduitū ajutoriū. Cumcă sârbii arū fi datorī cu mulțemire Rușilorū, nu este îndoială, decât însă prietenia Rusiei are să se cumpere cu violațiunea unui dreptū netăgăduitū, atunci arū fi pré scumpū cumpărat. — Apoi după ce zice, că principele Serbiei nu póte, nu cutéză a întreprinde ceva asupra suzeranuluiū seū, fără să se facă vinovatū de feloniā (călcătoriū de lege vasale) și să pérdă stima lumei, arată că principele de acuma alū Serbiei Alecsandru Cara-Giorgievici nu mulțemește suirea sea la acésta demnitate faptelorū sele și că pretensiunea lui este bazată numaī pre o reminiscențiā. Dreptulū lui este departe de alū lui Obrenovicī, și că înalta pórtă arū fi luatū la întărirea lui acésta împregiurare în deosebită considerațiune, căci imperatulū lui i sa spusū seriosū și de repețite ori să se arate subpusū porții și să păzescă ustavulū. Pórtă dară are dreptulū a cere serviani, ca să se lupte cu ea împotriva rușilorū. Însă ea acésta nu o va face pentru că nu vrea să vateme simțulū și simpatia religiósă a Sârbilorū, și să ațițe patimele. Ea are dreptū să privegeze ca Serbia să nu devină pe mână Rusiei, și pentru aceea ea nu cere alta dela Serbia decâtū păzirea tractatelrū. Dreptū aceea sârbii vorū face numaī aceea ce le poruncește detoria și susținerea independinței lorū.

Despre îndepărtarea consulelui rusescū zice unū corespundinte dela Semlinū, cumcă acesta cum a eșitū din cetatea Belgradu lui în Orașū a fostū pe pământū neutrale și Pașa nu a mai avutū dreptū să'lū scótă de acolo, ci trebuia să céră îndepărtarea lui dela stăpânirea Sârbiei. Cu tóte aceste însă D. Muhin s'a subpusū și ascultatū cererea Pașei, cum se crede ca să nu aducă Sârbia în vreo perplecsitate, și moderațiunea acésta face diplomației rusești onore.

În 2 Noem. a ajunsū în Galați dela Reni 4 batalione rusești cu 20 tunuri mari câte cu 6 cai, o caravană de munițiune și bogaje, ofițeri mulți și trei generali, și pe altă zi se așteptaū alte 4 batalione. Generalele Liuders încă a trecutū pe acolo către România.

Din câmpulū bătăliei nu se mai aude nimica, acésta a peritū dintr'o dată de pe fața pământului, și așa se póte lua, că partea din tăia a resboiului turco-rusescū este înceiată cu deșertarea principatelorū din partea turcilorū. Spre orientarea cititorilorū recapitulămū evinemințele acestei campanie în rândū hronologicū și adecă:

În 22 Sept. a slobozitū pórtă manifestulū ei de resboiū în contra Rusiei.

În 26 Sept. a îndreptatū Omer Pșa către principele Gorceacof provocarea ca să deșerte în 14 zile principatele.

În 28 Sept. răspunde Gorceacof și refusă cererea.

În 5 Octom. facu turcii întâia mișcare înainte și ocupa insula între Vidin și Calafat.

În 8 Octom. să fie lovit Selim-Pașa în Asia la Ciorac într'un corp rusesc, unde s'a escat o luptă, în care să fie remas turcii învingători. Acesta știre însă nu este pusă afară de îndoială.

În 11 Oct. afera dela Isaccia. Turcii pușcă asupra unei flote rusești ce trece în sus. Din partea rușilor cade un căpitan și 6 soldați, și se rănesc 46 soldați, Isaccia se aprinde de tunurile rusești.

În 14 Oc. se pune România în statu de asediă.

În 15 urmeză asemenea deciațiuni de statul resboiului în Moldavia și scoterea tuturor turcilor de acolo.

Tot în această zi trecu turcii în România și ocupă Calafatul fără nici o luptă.

În 16 Octom. Se cuprinde fortul rusesc Șefcetil se a S. Nicola. Fortul a fost ocupat de 2 batalione infanterie 3 companie cozac, și o companie artilerie. Puterea turcilor atacatori nu e bine cunoscută, numai atata este secură că pe lângă trupele neregulari s'a luptat și un batalion din garda imperatască.

După relațiunile turcești a perduto ruși aci 1000 de morți, și 100 prisioneri, perderea turcilor nu e cunoscută.

În 17 Octom. Părăsește principele Știrbei România iară în 18 principele Gica Moldavia. Amândoi depun regenta în mânele sfatului administrativ ecstraordinariu. În ziometatea a doua a lunei lui Octom. se întâmplară mai multe lovir de forposturi în ținutul Calafatului fără să se știe ceva secură de rezultatul lor.

În 20 și 21 Octom. Cărcă turcii trecerea Dunărei la Rușciuc și pușcă Giurgi, însă fără rezultat.

Tot în aceste dou zile trecu ei Dunărea la Turtucaia, ocupă Oltenița și se întăresc acolo.

În 22 Octom. a eșit în S. Petersburg manifestul de resboi rusesc.

În 23 Octom. cărcă iarăși turcii atacări asupra Giurgiului.

Tot în acea zi se mișcă ruși sub generalele Danenberg asupra șanțurilor turcești la Oltenița. După buletinul oficial al lui Gorceacof au avut ruși 1 brigadă de infanterie, 2 baterie, 6 escadron de ulani, și 300 cozac. Turcii s'au înpotrivit tare. Ei au fost lăpădați din șanțurile lor, s'au ținut însă pe malul stâng al Dunărei. Despre perderea ambelor părți nu e încă nimic cu securitate cunoscut.

În 24, 25 și 26. Octom se fac lovir mai mice la Giurgi, și Oltenița.

În 27 Octom ocupă turcii insula Mocanul între Rușciuc și Giurgi, în zioa următoare însă iarăși îi scote de acolo Generalele Saimonof. Știri mai aprăpe descpre tôte aceste afere dela 24 Octom. în cöce nu sânt cu acea securitate arătate ca să merite vreo credință.

În 28 éraš a fost lovir la Oltenița.

În 31 mișcarea rușilor spre Oltenița sub Gorceacof, în urmarea cărei se trag peste Dunăre. Și de atunci numai avem deosebire știri, de căt că ei ar fi părăsit acuma cu totul România.

Anglia.

L o n d o n ũ 22 Noemv. c. n. Aicea s'au préprețuită poteri resboinice ale lui Omer Pașa și pentru aceea nu pot englezii pricepe, de ce el în loc să mērgă spre București s'a întorsă înderăpt. Acēstă operațiune dictată de prudențiā și de lipsă a venit fōrte ne potrivit stimatorilor lui Omer Pașa și de aceea ei au început a se îndoii tare despre talentul lui de beliduce, Timesul, care era pe aci să se înprietenescă cu turcii, află acumă că Omer Pașa nu ar fi acela beliduce, de care s'a ținut. Căci decă el a avut 80—100,000 trupe spre dispozițiunea sea precum este de crezut, atunci vine întrebarea ce s'a retras el din tōte punctele, când principale Gorceacof s'a pus înaintea lui cu 40000 între Oltenița și București. Întrebarea de căpeteniū, pentru care se lucră acumă cugetă Timesul a fi „fostaū poterea Rusiei pré prețuită și a Turciei subtprețuită „fiind că tocmai răspunderea la acēsta întrebare trebuie să dea pentru politica cabinetelor unū mesuratoriū. Timesul vrea acēsta întrebare de o camdată a o privi ca descisă, cugetă însă că decă principale Gorceacof câștigă astfel de rezultate cu 50,000, atuncia el cum îi va sosi ajutoriū, va avea ocaziune a arăta superioritatea poteri resboinice ale rușilor. În timpul din urmă au fost ōmenii atât de tare ocupați cu cauza orientale în căt nu s'a putut privegia asupra apucăturilor lui Mațini. Timesul află de lipsă a ciāma luarea aminte a lumei asupra faptelor acestui om, și citēze un șir lung dintr'o instrucțiune, care se află la arestările de deunăzi în Italia la unul din agenții lui Mețini: „Pumpariul că lovește neașteptat“ învață Mațini. Face bune servitii și suplinește mușceta. Cine între trupele insurecțiunei vrē să lătescă învățetură falsă, se va prinde și în decurs de 12 ore se va înpușca. „Timesul deduce din acēsta superbundantă a partitei revoluționari consecuența, cumcă pumnariul în mână ucigașului său spada în mână unui fanatic fără consciință nu a înaintat nică odată o causă.

Pag. | 339

S ó c r a r e a .

Tineră me măritaiū,
Și rea sócră' mī căpetaiū;
Când dă'n căne,
Dă și'n mine,
Și'n căne dă de trei ori,
În mine de nouă ori

Dacă vezuiū, ce vezuiū,
Luaiū secerea din cuiū,
Luaiū secerea 'ntr'o mână,
Me dusei la holde bune;
Seceraiū, cătū seceraiū,
Capu'n susū îlū redicaī,
Și pe câmpuri me uītaiū;
Tōte sócrele vinea,
Cu prānzulū nurorilorū,

B ö s e S c h w i e g e r m u t t e r .

Habe mich sehr jung vermählt.
Eine böse Schwiegermutter mir gewählt; –
Schlägt den Hund sie, prügelt sie auch mich,
Auf den Haushund schlägt sie dreimal;
Aber auf mich schlägt sie neunmahl.

Wie ich sah nun was ich sah,
Nahm die Sichel ich zur Hand,
Ging hinaus aufs Ackerland
Schnitt, so viel's beliebte, da
Hob den Kopf dann auf und sah
Mich im Feld umher und ach,
Schwiegern kamen überall
Zu den Töchtern mit dem Mahl;
Nur die meine blieb zu Haus;
Schickte mir auch nichts hinaus.

Muma-a mea nu mă vinea,
Și nici că mi' lă trâmitea.

Dacă vezui, ce vezuii,
Țipaiu secerea-într'o clăie,
Me făcui o păsere,
Me dusei la maica mea,
Și me pusei în fereastră,
Și' i cântai, câtă îi cântai;
Maica afară' mî eșea,
„Fugi pasere d'acolea,
Că nu ești tu fiia mea;
Amă avu o fiă' n lume,
Și nu' i mă audă de nume.“

Me luai și me dusei,
Me dusei la nașă mea,
Și me pusei în fereastră,
Și' i cântai, câtă îi cântai,
Nașă afară' mî eșea,
„Fugi pasere d'acolea,
Că nu ești tu fina mea,
C' amă avu o fină' n lume,
Și nu' i mă audă de nune“
„Nașă, nașă, draga mea,
De 'ți ară fi secată mână.
Cândă mi ai ținut lumina!“ “

„O finuță draga mea,
Lumina a fostă la mine,
Dar' doi ochi au fostă la tine,
Să' ți fi luat seama bine!“ “

Wie ich sah nun was ich sah,
Warf die Sichel ich ins Korn,
Machte mich zum Vögelein,
Flog hinweg zur Mutter mein,
Setzte mich auf's Fenster dort,
Sang und sang in einem fort,
Mutter tritt heraus und spricht:
Fliege mir aus dem Gesicht,
Eine Tochter hatt' ich wohl, doch hör'
Ihren Namen ich nicht mehr.
Fort von dannen ich nun zog,
Und zu meiner Gode flog,
Setzte mich auf's Fenster dort,

Sang und sang in einem fort,
Gode tritt heraus und spricht:
Fliege mir aus dem Gesicht;
Meine Godel bist du nicht.
Eine Godel hatt' ich wohl, doch hör'
Ihren Namen ich nicht mehr.
Gode, liebe Gode du!
Wäre dir verdorrt die Hand,
Als die Kerze du uns hielst!
„Ach, mein liebes Godelein!
Freilich war die Kerze mein;
Doch zwei Augen waren dein,
Warum sahen sie nicht rein?“

Cursul banilor la Viena în 26. Noemvre Calend. nou.

Aurul –	–	–	–	–	–	–	121 ¹ / ₄
Argintul	–	–	–	–	–	–	115 ¹ / ₂
